

Верховна рада від 5 вересня 2024 року своїм рішенням доручила керівництво Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України Світлані ГРИНЧУК.

Досвідчений управлінець і фахівець, за плечима якої значні досягнення в контексті європейської інтеграції України, зокрема у здійсненні стратегічних заходів пов'язаних з глобальними змінами клімату.

Ми впевнені, що під її керівництвом розвиток природно-заповідної справи стане одним із ключових пріоритетів нашої держави.

ВІТАЮ З РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНИМИ СВЯТАМИ!

Дорогі друзі! Щиро вітаю вас із прийдешніми Різдвяними святами!

Цей час особливий для кожного з нас, адже він несе світло, тепло та віру в перемогу добра. У ці дні ми ще більше відчуваємо, наскільки важливими є єдність, підтримка та любов до ближнього.

Від імені колективу національного природного парку «Вижницький» дякую всім, хто підтримує нашу спільну справу — збереження природи рідного краю. Разом ми творимо майбутнє, сповнене гармонії, краси та добробуту.

У цей непростий для України час особливу подяку хочу висловити нашим захисникам і захисницям — мужнім воїнам Збройних Сил України. Саме завдяки їхній відвазі та самопожертві ми маємо змогу працювати, творити й мріяти про майбутнє. Дякуємо вам за вашу силу, стійкість і незламність!

Бажаю, щоб у ваших домівках панувала радість, у родинях — злагода, а у серцях — незгасима надія. Нехай прийдешній рік принесе мир, перемогу і нові можливості для відродження нашої країни.

З найщирішими побажаннями, директор Галина МАРЧУК

Читайте у номері

Транскордонна співпраця	2
Допомога не припиняється	2
Перша координаційна рада	2
Ліси у спадок поколінням	3
Магія зимового сонцестояння	4
Спіймали на гарячому	4
Шедеври природи руками дітей	5
Біотичний комплекс Парку	6
Початок зими, а клешоногі ще не сплять	7
Відомі постаті селища Берегомет	10
Для юних природолюбів	11
Through the Prism into the Past	12

ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ

Директор національного природного парку «Вижницький» Галина Марчук та начальник науково-дослідного відділу Зіна Різниченко взяли участь у міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 100-річчю підписання Краківського протоколу. Конференція, що акцентувала увагу на транскордонному співробітництві в Карпатах, охороні природи та туризмі, відбулася в історичній будівлі Словацького музею охорони природи та спелеології в Ліптовському Мікулаші з 18 по 20 вересня 2024 року. Ця подія стала важливою віхою у сфері охорони природи та розвитку туризму.

Висловлюємо вдячність організаторам за здобутий досвід та подальшу співпрацю.

ДОПОМОГА НЕ ПРИПИНЯЄТЬСЯ!

У Національному природному парку «Вижницький» відбулася особлива та відповідальна подія, за участю голови Вижницької РВА Сергія ЧЕБОТАРЯ.

Працівники Парку від початку збройної агресії росії до цих пір невпинно долучаються до підтримки Збройних сил України.

Черговим таким заходом стало вручення двох бензинових генераторів великої потужності представнику 93-го батальйону територіальної оборони 107-мої окремої бригади Андрію БОЙЧУКУ. Ми впевнені, що це допоможе нашим захисникам на передовій виконувати різного роду завдання та покращить енергетичну мобільність підрозділу. Разом до перемоги!

ПЕРША КООРДИНАЦІЙНА РАДА

26 вересня 2024 року відбулося перше засідання новоствореної Координаційної ради. Ця рада є важливим майданчиком для обговорення й реалізації ініціатив, спрямованих на забезпечення сталого розвитку Парку та прилеглих територій. Основною її метою є налагодження ефективної взаємодії між усіма зацікавленими сторонами: державними органами, місцевими громадами, представниками бізнесу, науковцями, екологічними організаціями та міжнародними партнерами.

До складу Координаційної ради увійшли представники Міндовкілля, територіальних громад, бізнесу, громадських організацій, Франкфуртського зоологічного товариства в Україні, а також фахівці Парку.

Під час засідання були визначені основні напрями роботи ради, які включають підвищення рекреаційної привабливості Парку для туристів, створення нових

туристичних маршрутів, підтримку місцевих громад через розвиток екотуризму, забезпечення збереження природного середовища, реалізацію освітніх програм, спрямованих на підвищення екологічної свідомості населення.

ЛІСИ У СПАДОК ПОКОЛІННЯМ

Всеукраїнська акція «Ліси для нащадків» — це справжній заклик до дії, що об'єднує людей у прагненні зберегти природу для майбутніх поколінь.

В рамках цієї ініціативи Парк передав навчальним закладам Вишницького району саджанці туї золотистої, кипарисовика горіхоплідного та пухирника калинолистого.

Зелені дарунки стали окрасою шкільних подвір'їв. З великим ентузіазмом та радістю учні взялися за висадку дерев, перетворюючи свої подвір'я на майбутні оази затишку, краси й чистого повітря. З часом вони стануть затишним місцем відпочинку, відкритими класами для уроків на свіжому повітрі та природними лабораторіями для спостережень і досліджень.

Акція «Ліси для нащадків» є важливим кроком у формуванні екологічної свідомості молодого покоління. Вона демонструє, що турбота про природу починається з простих, але значущих дій. Ця ініціатива надихає дітей на активну участь у збереженні довкілля та дає можливість зробити свій перший, але

такий вагомий внесок у майбутнє. Адже висаджене сьогодні дерево — це подарунок багатьом поколінням, що буде символізувати гармонію між людиною та природою.

Це вклад у здорове, квітуче майбутнє, де діти вчаться цінувати й берегти кожен листочок, кожен пагінець і кожен подих природи.

Дякуємо школярам, педагогам та всім учасникам акції за спільну роботу і ентузіазм. Разом ми творимо зміни, які надихають та об'єднують!

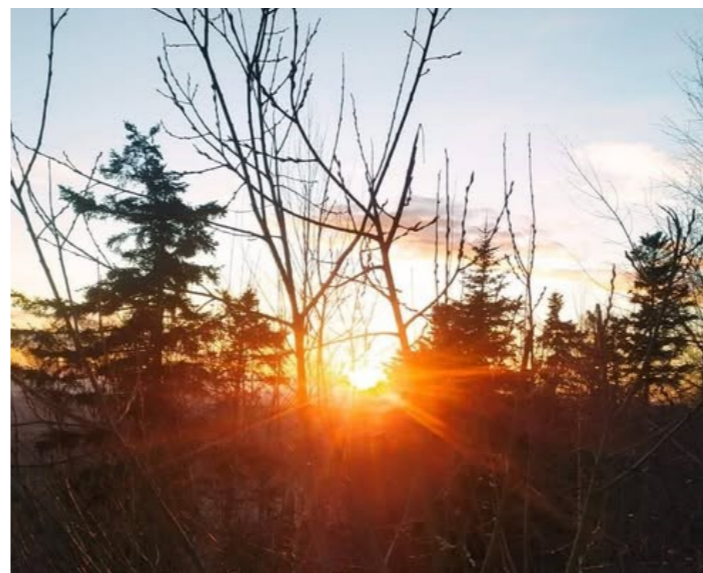

МАГІЯ ЗИМОВОГО СОНЦЕСТОЯННЯ

Зимове сонцестояння, яке цього року припадає на 21 грудня, дарує нам символічний подарунок від природи: найдовшу ніч і найкоротший день. З цього моменту світловий день починає зростати, символізуючи перемогу світла над темрявою та початок нового життєвого циклу.

Уже кілька років поспіль наш колектив традиційно зустрічає цей особливий день на світанку на горі Малий Стіжок.

Під час заходу RA-TOUR «Народження сонця» ми вітаємо новий сонячний цикл,

наповнюючи серця світлом і надією.

На вершині Малеого Стіжка розташований унікальний скельно-сакральний комплекс епохи неоліту — «Вартові Недеї», пов'язаний із культом Сонця. Наші предки шанували небесне світило, як джерело життя та енергії, а зимове сонцестояння для них було святом відродження світла.

Запрошуємо вас долучитися до наших майбутніх подій, щоб разом відчувати гармонію з природою, черпати натхнення з її краси та доторкатися до віковичних традицій!

СПІЙМАЛИ НА ГАРЯЧОМУ!

Напередодні новорічних свят, під час спільних рейдів працівників Парку спільно з представниками національної поліції Вишницького районного відділу поліції, вдрупе спіймали на гарячому двох жителів Вишницького району, які незаконно зрубали живі ялинки на території Парку. Це справжні «любители халявної наживи», які намагаються використати нашу природу для своїх інтересів!

Хочемо нагадати: вирубка ялинок на території природно-заповідного фонду — це серйозне правопорушення, яке шкодить природному балансу та несе за собою великі штрафи, які збільшуються напередодні різдвяно-новорічних свят у три рази, а це більше 7 тисяч гривень за незаконно зрубану новорічну ялинку.

Природа, як і наша свобода, не повинна бути товаром для наживи. Свята не варто святкувати ціною знищення лісів. Обирайте екологічні варіанти — від штучних ялинок до

новорічних прикрас з природних матеріалів, які не завдають шкоди навколишньому середовищу.

Підтримуйте нас у боротьбі з незаконними рубками лісу!

Якщо Ви стали свідком порушення — повідомляйте за номером 102. Тільки разом ми можемо захистити цей природний скарб для майбутніх поколінь.

ШЕДЕВРИ ПРИРОДИ РУКАМИ ДІТЕЙ

Цьогорічна виставка «Осінній вернісаж» стала справжнім святом творчості, натхнення та гармонії з природою для школярів. Юні митці з восьми навчальних закладів Вишниччини вразили оригінальністю і майстерністю своїх робіт. До участі долучилися: Вишницький опорний ліцей, Вишницький ліцей «Перша українська гімназія на Буковині», Бережницька гімназія, Банилівський опорний ліцей, Лукавецький ліцей, ОЗ «Мигівський ліцей», ОЗ «Вашківецький ЗСО І-ІІІ ст.» та Слобода-Банилівський ЗСО І-ІІ ст.

Учасники проявили фантазію, креативність і любов до природи, створюючи унікальні композиції з осіннього листя, шишок, гілок, насіння, ягід та інших природних матеріалів. Кожна робота відображала індивідуальне бачення краси осені та показувала, як природа може надихати на створення справжніх шедеврів.

«Осінній вернісаж» подарував дітям можливість розкрити свої таланти, поділитися власним баченням природної гармонії та

надихнутися на нові творчі звершення. Водночас виставка нагадала всім про важливість збереження природного багатства та дбайливого ставлення до навколишнього середовища.

Ми щиро вдячні юним талантам за їхні шедеври, а педагогам — за підтримку,

мотивацію та натхнення, яке вони дарують своїм учням. Ваша спільна творчість є яскравим прикладом того, як любов до природи може об'єднувати та надихати.

Окремо дякуємо нашим Захисникам і Захисницям за те, що, завдяки їм, наші діти мають можливість навчатися, творити й мріяти під мирним небом.

Разом ми створюємо світ, сповнений краси, добра та надії!

«Любов у сім'ї - мир на землі»
учня 4-А класу
Вишницького опорного ліцею
ім. Юрія Федьковича
Максима ГЕНЦЯРА

БІОТИЧНИЙ КОМПЛЕКС ПАРКУ ДОСЯГ ГАРМОНІЙНОЇ ПРИРОДНОЇ РІВНОВАГИ

Тварини та рослини перебувають у нерозривному взаємозв'язку. Багато їхніх морфологічних, фізіологічних і біологічних особливостей виникли саме завдяки цьому зв'язку та можуть бути зрозумілі лише у його контексті.

Взаємозалежність флори і фауни проявляється у спільному територіальному розподілі як окремих видів, так і цілих угруповань. Різноманіття й багатство тваринного світу безпосередньо залежать від розмаїття рослинного покриву, що впливає як на загальний зональний розподіл організмів, так і на деталі цього процесу, зокрема збіг ареалів пов'язаних видів.

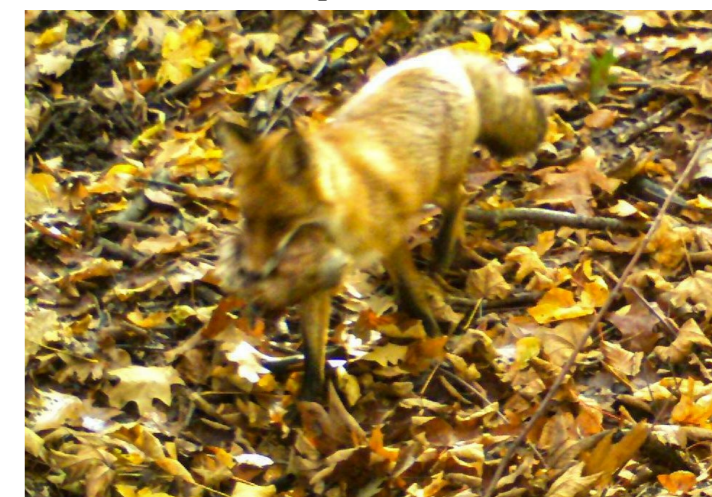

Спостереження працівників Парку свідчать про суттєве збільшення чисельності хижих тварин — вовків, лисиць і ведмедів, що створює загрозу для місцевих мешканців. Основними причинами цього є заборона полювання, воєнні дії та зміни в природокористуванні. Водночас зростає кількість рідкісних тварин, серед яких рись (8

особин), борсук європейський, лісовий кіт і благородний олень.

Поголів'я диких тварин під час війни зросло у кілька разів. Щорічний облік фіксує збільшення популяції усіх видів. Олені та козулі все частіше з'являються на дорогах, а дикі кабани, вовки і навіть ведмеді підходять до людських осель у пошуках їжі.

Кожна природна зона характеризується унікальним видовим складом і формами життя. Більшість тварин може нормально існувати лише за наявності рослинності, властивої цій зоні. Рослиноїдні види переважно харчуються пагонами, листям і корою берези, клена, вільхи, вишні, верби, осики та хвойних дерев.

Працівники служби державної охорони докладають зусиль, щоб забезпечити диких тварин їжею взимку. Вже заготовлено кормові вінки, облаштовано 18 солонців та зерно кукурудза. У періоди, коли сніг та лід ускладнюють доступ до природних ресурсів, така підгодівля стає важливою підтримкою для тварин. Особливо тісний зв'язок існує між рослиноїдними монофагами (тваринами, які споживають лише один вид їжі) та олігофагами (споживають небагато видів їжі) із поширенням їхніх кормових рослин.

Рослини завжди є першою ланкою в харчовому ланцюзі, оскільки самі створюють поживні речовини завдяки сонячній енергії. Рослиноїдні тварини формують другу ланку, а хижаки чи всеїдні — третю. Зникнення рослиноїдних видів неминуче призводить до голоду чи міграції хижаків.

Наявність певних рослин залежить від тварин, які їх запилюють, поширюють насіння або, навпаки, шкодять їхньому існуванню.

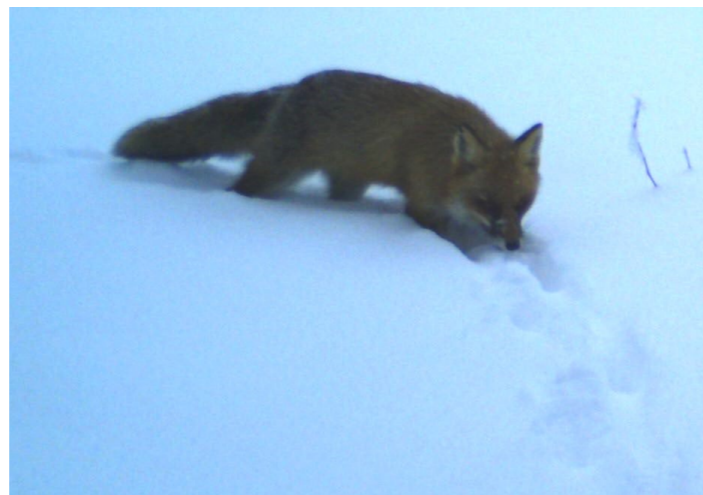

Флора і фауна еволюціонують у тісному взаємозв'язку, утворюючи біоценози — єдині системи життя. Усі біоценози разом формують біосферу Землі — глобальний біоценоз, або біогеосферу.

Цей зв'язок між тваринами й рослинами сформувався ще на ранніх етапах еволюції, коли відбувалося відокремлення продуцентів (рослин) і консументів (тварин) від первинних організмів. Рушійною силою біогеосфери є

адаптація та взаємна боротьба видів, що виявляється у конкуренції, антагонізмі та інших формах взаємодії всередині й між видами.

Таким чином, взаємозв'язок між рослинами і тваринами є основою існування екосистем, забезпечуючи баланс і стійкість природи. Збереження цього зв'язку є ключовим завданням для гармонійного розвитку біосфери.

природних біоритмів, спричинені незвично теплою для зими погодою.

Відомо, що ведмеді впадають у сплячку тоді, коли здобувати їжу стає складно, тобто за умов глибокого снігового покриву й сильних морозів. Основу їхнього раціону на 80% складають рослинні корми, хоча вони також охоче ласують мурахами, рибою чи навіть падаллю. Чим суворіші погодні умови, тим важче ведмедю знайти їжу, що змушує його шукати прихисток для тривалого зимового сну.

Спостереження за поведінкою цих тварин нагадують про те, наскільки важливим є збереження кліматичного балансу для підтримки природних ритмів життя.

ПОЧАТОК ЗИМИ, А КЛЕШОНОГІ ЩЕ НЕ СПЛЯТЬ!

Кліматичні зміни останніх років викликають низку незвичних природних явищ, які дедалі частіше привертають увагу. Аномально теплі дні, різкі перепади температур і непередбачувані погодні умови впливають не лише на доквілля, а й на його мешканців.

Під кінець листопада на території Парку фотопастка зафіксувала ведмедя, який у цю пору року мав би мирно спати в зимовій сплячці. Ба більше, сліди цього величного мешканця лісу знаходять і надалі, що красномовно свідчить про порушення його

Відомі постаті селища Берегомет

Продовжуємо знайомити з представниками славетного роду Васильків – давнього буковинського роду румунських бояр та австрійської аристократії, одних з найбільших землевласників Буковини.

Графиня Зоя Василько фон Серецька

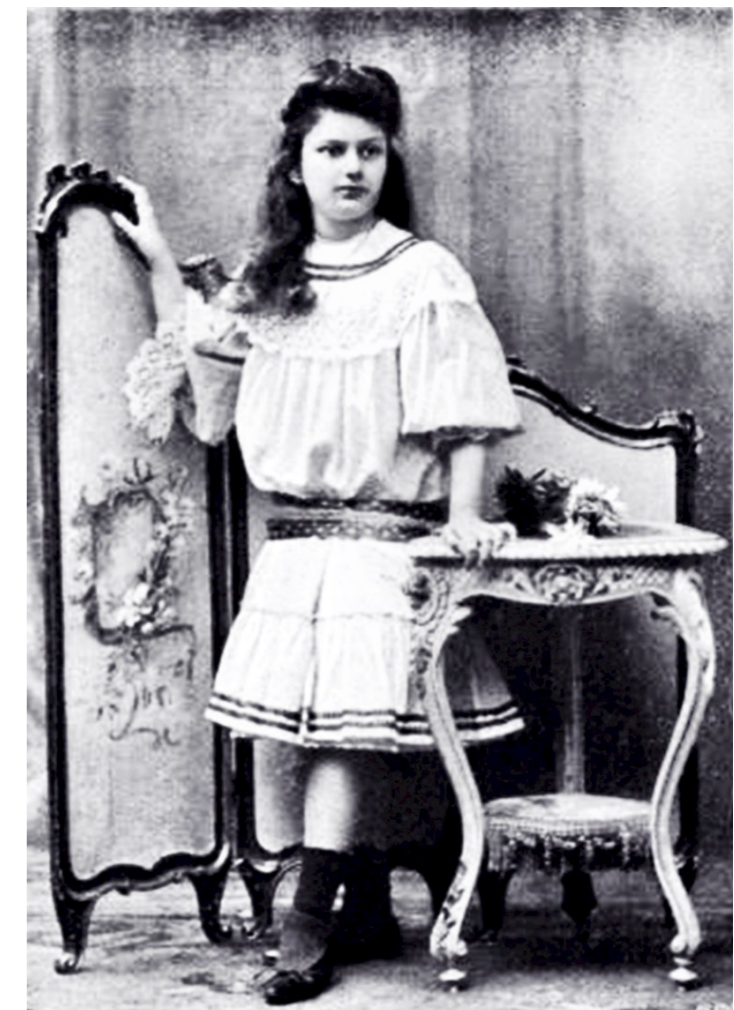
Представниця давнього буковинського роду Васильків фон Серецьких із Берегомета над Сіретом – графиня Зоя Василько фон Серецька, була жінкою, яка намагалася зрозуміти й дослідити невидиму сторону людського життя, перейти межу між видимим та невидимим світами. Вона вивчала паранормальні феномени й складала астрологічні прогнози. Це жінка, яка завоювала визнання в езотеричному просторі Європи, заснувала парасихологічне товариство й стала президентом астрологічного товариства в Австрії.

11 липня 1897 року у дворянській родині відомого юриста й міністерського радника графа Стефана Василька фон Серецького та його дружини Рози народилася єдина дівчинка, яку назвали Зоя (або Цое – німецьке звучання). Свою освіту вона отримала вдома. До школи ніколи не ходила. У графській сім'ї розмовляли двома мовами – німецькою та румунською. А згодом дівчина вивчила ще англійську та французьку мови. З тринадцяти років Зоя зацікавилася точними науками і взялася до поглибленого вивчення математики, геометрії та астрономії. Однак безтурботне навчання перервала війна, яка смертельною пеленою накрила світ у 1914 році.

Батько Стефан Василько добровольцем пішов на фронт, очоливши Буковино-гуцульський батальйон, а його юна донька графиня Зоя також не могла всидіти на місці у ті буремні часи. Вона відправилася до палацу Аугартена, що у Відні, де розмістився шпиталь ерцгерцогині Марії Йозефіни і там працювала медичною сестрою, допомагаючи піклуватися про поранених й недужих земляків. За самовіддану допомогу дівчину згодом нагородили почесним знаком від Червоного Хреста.

Із розвалом Дунайської імперії сім'я Васильків фон Серецьких переїхала з Чернівців до Відня. Тут юна графиня пристрасно зацікавилася нетрадиційними видами науки, а саме парасихологією. Вона пірнула з головою у вивчення різних паранормальних феноменів, якими була сповнена післявоєнна Європа.

У 1925 році Зою Василько фон Серецьку

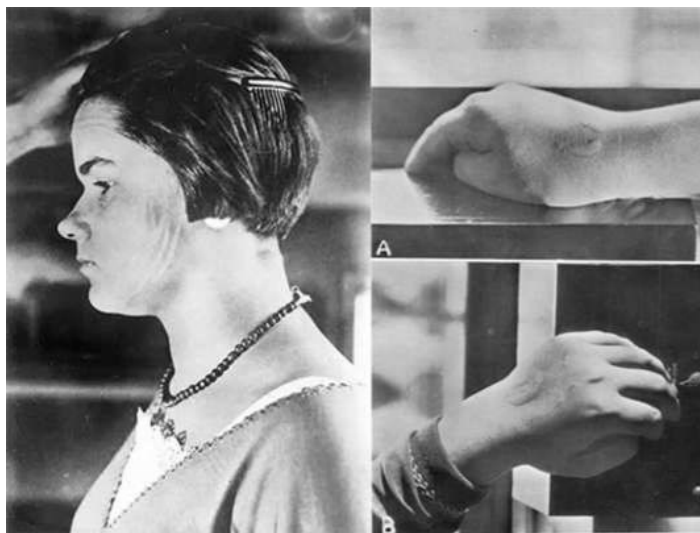
Зоя Василько. 1905

Госпіталь де Зоя допомагала пораненим

зацікавив один випадок, який пов'язували із проявами полтергейсту. У румунському селі Тальпа жила 12-річна дівчина Елеонора Цугун і в неї невідь звідки на тілі з'являлися подряпини, укуси й синці.

Графиня Василько взялася за вивчення цього надприродного явища. Щоб детальніше фіксувати всі зміни, які відбуваються з Елеонорою, графиня привезла її до свого дому у Відень. І наступних два роки вела постійні спостереження за «одержимою дияволом» дівчиною. У 1927 році мюнхенська команда кінематографів навіть зафільмувала парапсихологічні сеанси Зої та Елеонори.

12-річна Елеонора Цугун

Парапсихологиня довела, що у дівчини є психокінетичні здібності, які вона не контролювала. У 1926 році Зоя та Елеонора відвідали у Лондоні знаного в той час парапсихолога Гарі Прайса, який навчив дівчину базовим навикам контролю свого «Драка», як те явище назвала графиня Василько-Серецька.

Справа Цугун стала «зеленою картою» для Зої Василько фон Серецької у світ парапсихологічної науки. Про неї почали говорити по всій Європі.

Тридцятирічна Зоя виходила на свій шлях слави й визнання. Тоді ж, у 1927 році, вона заснувала Австрійське товариство психічних досліджень. Наступні 40 років вона була його генеральним секретарем. Зоя стала рушійною силою парапсихологічного руху в Австрії. Вона задавала тон вивченню паранормальних явищ. Свою діяльність парапсихологічне товариство зупинило тільки під час Другої світової війни. Нацистська влада, яка захопила Австрію, заборонила їхнє існування. Однак з 1946 року товариство

Графиня Зоя Василько з Елеонорою Цугун. 1926

відновило свою роботу й існує до сьогодні. Лише назву змінило на «Австрійське товариство парапсихології та граничної науки».

Своє зацікавлення нетрадиційними видами науки Зоя Василько фон Серецька доповнила вивченням астрології. Пізніше її обрали президентом Австрійського астрологічного товариства. Власні знання, дослідження й спостереження вона публікувала в численних статтях та книгах. По собі залишила вагомий доробок у сфері парапсихології й астрології.

26 листопада 1978 року дослідниця паранормальних явищ померла у Відні. Її поховали в сімейному гробівці на цвинтарі Грінцінга.

Світ запам'ятав цю жінку, як першу у своїй царині, зі своїми досягненнями, зі своєю непересічною харизмою і неповторністю, яка досягла успіху й видерлася на вершину слави й визнання, всупереч законам, нормам і правилам, які побутували сотню років тому.

МАГІЯ СВЯТОГО МИКОЛАЯ: КАЗКОВИЙ ДЕНЬ!

Чарівне свято Миколая дарує тепло сердець і радість дитячих усмішок. З великим нетерпінням діти чекають на нього. У цю особливу ніч у вікна стукає Святий Миколай, а разом з ним приходять радість, добро і дива.

Днями у національному природному парку «Вижницький» панувала справжня казка для дітей Вижницької та Берегометської ОТГ, чий батьки віддали життя за Україну та дітей працівників Парку!

Вистава «Дарунки Святого Миколая», створена стараннями учнів 7-А класу ОЗ «Мигівський ліцей» та класним керівником Інною ДУТКОЮ, зачарувала всіх гостей. Дітлахи із захопленням брали участь у веселих конкурсах, щиро демонструючи свою чемність та добрі серця. Святковий настрій наповнювали пісні, колядки й вірші, які маленькі учасники підготували для Миколая.

Це свято стало для всіх джерелом тепла, радості та доброти, нагадуючи, що Миколай приносить не лише подарунки, а й любов і віру в диво.

Дякуємо голові Вижницької районної військової адміністрації Сергію Чеботарю за допомогу в організації свята!

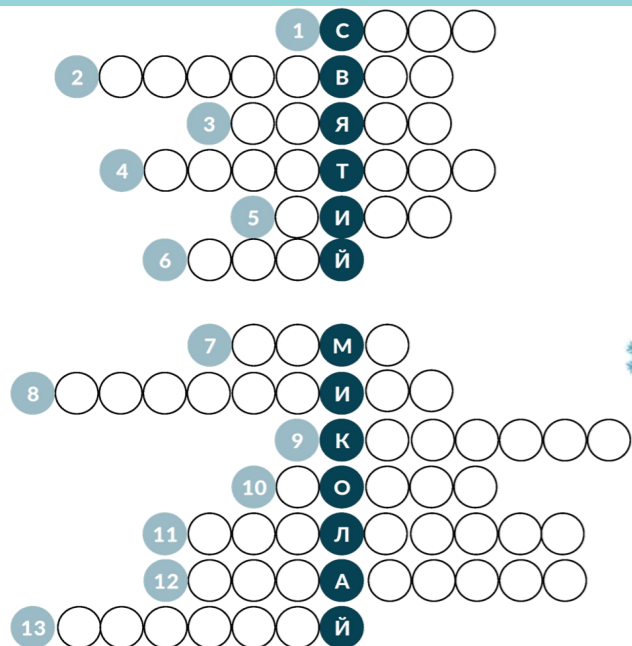
Щира подяка ЗСУ за можливість проводити цікаві заходи для маленьких громадян України Хай магія Миколая живе в кожному дні!

ДЛЯ ЮНИХ ПРИРОДОЛЮБІВ

Розгадай кросворд від Святого Миколая

- 1 Що вкриває землю взимку?
- 2 Його діти можуть зліпити лише зимою.
- 3 Як називається день, коли відбуваються святкові події?
- 4 Як називають сильний вітер із снігом?
- 5 Друзі дітей і дорослих під час зимових розваг в горах.
- 6 Як називають кристалики льоду на рослинах взимку?
- 7 Пора року, коли до дітей приходить Святий Миколай.
- 8 В якій країні народився Святий Миколай?
- 9 Спортивне взуття хокеїстів.
- 10 Пониження температури повітря нижче 0.
- 11 Як називається тонкий шар льоду на поверхні землі?
- 12 Що чекають діти від Святого Миколая?
- 13 Шапка, куртка, шарф, рукавиці – це ... одяг.

Знайди 9 відмінностей на малюнку

It's worth seeing

Through the Prism into the Past!

Without the past, there is no future, and the present is the result of centuries-old traditions, inspired efforts, and the hard work of many generations. This sentiment perfectly describes the picturesque village of Berehomet, which became the centre of the Vasylyko family's noble estate in the early 19th century. The contributions of this renowned family to the region are immeasurable, leaving behind a unique cultural legacy for every traveler to explore.

One remarkable feature of the area is "fershtega"—the trail, which winds through the Malyyi and Velykyi Stizhok mountains all the way to Lopushna. This trail traverses mountain slopes, avoiding steep ascents, and offers breathtaking views of nature's beauty. As of today, the trail has been restored by the Park's employees.

The historical path, "Along the Routes of Count Vasylyko", provides a unique opportunity to combine active recreation with a dive into the history and magic of Carpathian nature. The route spans 4 kilometers and takes about two hours to complete. Marked with a green rhombus on a white square, it features eight scenic stops along the way. Travelers can get closer to the forest's inhabitants, and listen to birdsong, the whispering wind, and the murmuring of streams. Depending on the season, visitors can enjoy wild

picturesque forest, primarily composed of beech and fir trees, stand majestic, old-growth giants, some over a hundred years old. These ancient trees once witnessed the noble family's strolls and still remain as if silently guarding the region's history.

A special highlight of the route is a mighty boulder—part of the Mother Megalith from the sacred rock complex atop Stizhok Mountain, known as the "Vartovi Nedei". The stone, separated from the main formation due to shifts in the Earth's crust, has long been considered magical. Our ancestors attributed healing properties to it, and those who touched it believed they would gain strength and health. It is said that even the Vasylyko family drew vitality by returning to this sacred place.

Along the trail, you can witness the birth of a spring. The water, emerging from the depths of the earth, is pure, oxygen-rich, and believed to have healing properties. According to legend, drinking from such a spring allows one to draw energy directly from the earth.

The trail "Along the Routes of Count Vasylyko" offers a unique opportunity to experience the atmosphere of untouched nature, delve into the region's history and cultural heritage, and, most importantly, recharge with energy and harmony from the very heart of the Carpathians.

We invite everyone to discover this marvelous path, where every step tells a story of beauty, history, and the grandeur of nature!

berries, collect medicinal herbs or mushrooms, and even spot rare species of flora and fauna listed in the Red Data Book. Among the

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ВИЖНИЦЬКИЙ»
Головний редактор
директор НПП «Вижницький»
Галина МАРЧУК

59233, Чернівецька обл, Вижницький р-н,
смт Берегомет, вул Центральна, 27а.
Телефон/факс: (03730) 3 69 06
E-mail: vyzhnpark@ukr.net
Веб-сайт: vyzhnytskyi-park.in.ua

Газета видана в електронному та друкованому вигляді
Виходить 1 раз на квартал.
ЧЦ № 398-78Р від 16.02.2011р.